

Ansökan till yrkesinriktade examina som använder examensspecifika krav på hälsotillstånd (SORA-examina)

Med SORA-examina avses de examina, som nämns i § 20 i [Statsrådets förordning om yrkesutbildning](#) (673/2017), för vilka det i utbildning eller yrke ställs krav på säkerhet för minderåriga, patient- och kundsäkerhet eller krav ifråga om trafiksäkerhet.

Utbildningsanordnarna har rätt att få uppgifter om den studerandes hälsotillstånd och funktionsförmåga och kan annullera rätten att avlägga examen och delta i utbildningen som leder till examen om den studerandes hälsotillstånd eller funktionsförmåga inte motsvarar kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga i examen.

En omständighet som hänförs till en sökandens hälsotillstånd eller funktionsförmåga får inte vara ett hinder för antagning som studerande. Som studerande kan dock inte den antas som på grund av sitt hälsotillstånd eller sin funktionsförmåga inte kan genomföra utbildningsrelaterade praktiska uppgifter om kraven på säkerhet i examina så förutsätter och om detta hinder inte kan undanröjas med rimliga åtgärder.

Den som ansöker om studieplats för en SORA-examen ombeds att ge en bedömning av sitt eget hälsotillstånd och funktionsförmåga i relation till de examensspecifika krav på hälsotillstånd för den examen som hen söker till. Utbildningsanordnaren har rätt att begära att den sökande tillställer ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd och sin funktionsförmåga enligt de examensspecifika kraven på hälsotillstånd. De examensspecifika kraven på hälsotillstånd enligt de examina som Axxell ordnar finns nedan.

Sökande som söker till en SORA-examen ska meddela om ett tidigare beslut om indragning av studierätt i yrkesutbildning, vid yrkeshögskola eller universitet.

I SORA-examina har utbildningsanordnaren rätt att begära en utvärdering av den studerandes hälsotillstånd och funktionsförmåga också om den studerandes hälsotillstånd eller funktionsförmåga förändras under tiden för inhämtandet av kunnande. Om den studerande oberoende av stödåtgärder inom studentservice och -hälsovård och pedagogiska stödåtgärder inte kan fortsätta sina studier, strävar man till att hitta en lämplig utbildning, där den studerande kan avlägga en examen. Utbildningsanordnaren har för en SORA-examen dessutom rätt att dra in studierätten som en allra sista utväg.

Social- och hälsovårdsbranschen

Gäller följande examina: Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, yrkesexamen i omsorgsarbete för utvecklingsstörda, yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård, specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster, specialyrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård, specialyrkesexamen i äldreomsorg, yrkesexamen inom hälsovårdsbranschen (i kraft 1.1.2019), yrkesexamen i massage (i kraft 1.1.2019), specialyrkesexamen i massage (i kraft 1.1.2019), specialyrkesexamen i immobilisationsvård, specialyrkesexamen tolkning för talskadade (i kraft 1.1.2019), yrkesexamen i gipsning, yrkesexamen för obduktionspreparator, yrkesexamen i arbete bland missbrukare, specialyrkesexamen för gipsningsmästare, specialyrkesexamen i psykiatrisk vård, specialyrkesexamen inom omsorgsarbete för utvecklingsstörda, specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare, specialyrkesexamen för tolk för talhandikappade, specialyrkesexamen i arbetslivsträning, specialyrkesexamen i äldreomsorg, specialyrkesexamen för massör.

En omständighet som hänförs till en sökandens hälsotillstånd eller funktionsförmåga får inte vara ett hinder för antagning som studerande. Som studerande kan dock inte den antas som på grund av sitt hälsotillstånd eller sin funktionsförmåga inte kan genomföra utbildningsrelaterade praktiska uppgifter vid en läroanstalt, på en arbetsplats eller i en annan lärmiljö, om kraven på säkerhet vid examina som avses i 81§ (531/2017) så förutsätter och om detta hinder inte kan undanröjas med rimliga åtgärder.

När det gäller personens hälsotillstånd eller funktionsförmåga ska man bedöma de begränsningar som eventuella sjukdomar medför och den individuella vårdsituationen i fråga om sjukdomarna. Hinder för antagning som studerande kan vara

- en pågående obehandlad psykos eller en depression som allvarligt försämrar funktionsförmågan eller en annan sjukdom som begränsar psykisk hälsa och funktionsförmåga som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- sjukdom i stöd- och rörelseorganen, en skada eller annan sjukdom som begränsar fysisk hälsa och
- funktionsförmåga och som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- en hudsjukdom som begränsar funktionsförmågan såsom ett kroniskt eksem som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- sjukdom som smittar via blod som kan begränsa deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- missbruk eller beroende av berusningsmedel.

Pedagogisk verksamhet och handledning

Gäller följande examina: Grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, yrkesexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, specialyrkesexamen i pedagogisk verksamhet och handledning, grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion, yrkesexamen för ledare för skolgång och morgon- och eftermiddagsverksamhet, yrkesexamen för familjedagvårdare, specialyrkesexamen för ledare för skolgång och morgon- och eftermiddagsverksamhet, yrkesexamen för specialhandledning för barn och ungdom.

En omständighet som hänför sig till en sökandens hälsotillstånd eller funktionsförmåga får inte vara ett hinder för antagning som studerande. Som studerande kan dock inte den antas som på grund av sitt hälsotillstånd eller sin funktionsförmåga inte kan genomföra utbildningsrelaterade praktiska uppgifter vid en läroanstalt, på en arbetsplats eller i en annan lärmiljö, om kraven på säkerhet vid examina som avses i 81§ (531/2017) så förutsätter och om detta hinder inte kan undanröjas med rimliga åtgärder.

När det gäller personens hälsotillstånd eller funktionsförmåga ska man bedöma de begränsningar som eventuella sjukdomar medför och den individuella vårdsituationen i fråga om sjukdomarna.

Hinder för antagning som studerande kan vara

- en pågående obehandlad psykos eller en depression som allvarligt försämrar funktionsförmågan eller en annan sjukdom som begränsar psykisk hälsa och funktionsförmåga som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- sjukdom i stöd- och rörelseorganen, en skada eller annan sjukdom som begränsar fysisk hälsa och
- funktionsförmåga och som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- en hudsjukdom som begränsar funktionsförmågan såsom ett kroniskt eksem som förhindrar deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- sjukdom som smittar via blod som kan begränsa deltagande i praktiska uppgifter i anslutning till utbildningen
- missbruk eller beroende av berusningsmedel.

Sjöfart

Gäller följande examina: grundexamen i sjöfart, yrkesexamen i sjöfart

En omständighet som hänför sig till en sökandens hälsotillstånd eller funktionsförmåga får inte vara ett hinder för antagning som studerande. Som studerande kan dock inte den antas som på grund av sitt hälsotillstånd eller sin funktionsförmåga inte kan genomföra utbildningsrelaterade praktiska uppgifter vid en läroanstalt, på en arbetsplats eller i en annan lärmiljö, om kraven på säkerhet vid examina som avses i 81§ (531/2017) så förutsätter och om detta hinder inte kan undanröjas med rimliga åtgärder.

Lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (1171/2010) föreskriver att personer som arbetar inom sjöfarten inte får ha en skada, funktionsnedsättning eller sjukdom som hindrar eller uppenbart försvårar hans eller hennes arbete. De får inte ha någon sjukdom som man kan anta förvärras av arbete på ett fartyg eller äventyra hälsan hos andra som befinner sig på fartyget eller säkerheten inom sjöfarten. Vad gäller syn- och hörsel-förmågan samt färgseendet hos fartygspersonal ska kraven i social- och hälsovårdsministeriets beslut (224/2013) uppfyllas. Utöver de normala arbetsuppgifterna ska personerna kunna agera i exceptionella situationer (brand på fartyget, räddningsåtgärder). Grundläggande krav är att deras extremiteter fungerar normalt, att de kan röra sig i trappor och att de kan utföra medeltungt kroppsligt arbete. De får inte ha en sjukdom som förvärras av vakande, en oregelbunden arbetsrytm och avvikande fysisk eller psykisk belastning.

De som har avlagt grund- eller yrkesexamen i sjöfart behöver utöver sitt certifikat även läkarintyget för sjömän. Hälsotillståndet eller funktionsförmågan hos en person som söker till grund- eller yrkesexamen i sjöfart ska bedömas utifrån de krav på hälsotillståndet som ställs i författningarna inom området. Hälsorelaterade faktorer kan utgöra hinder för praktik, för att erhålla certifikat och sålunda även för att få arbete i uppgifter enligt certifikatet.

Hinder för antagning som studerande kan b.la. vara

- en sjukdom eller en funktionsnedsättning i rörelseorganen eller nervsystemet
- en skada eller en funktionsnedsättning som försvårar tal, hörande eller hörförståelse
- avvikande färgseende eller synförmåga
- balansstörning
- epilepsi
- diabetes som behandlas med insulin
- astma som kräver kontinuerlig medicinering
- svår födoämnesallergi
- en sjukdom som kommer i attacker och som inverkar på funktionsförmågan
- en allvarlig psykisk störning såsom depression, psykos, bipolärt syndrom
- missbruk eller beroende av berusningsmedel
- allmänfarlig smittsam sjukdom.

I oklara fall ska bedömningen av lämpligheten för arbete på ett fartyg hänskjutas till Trafiksäkerhetsverket (lag 1171/2010). Mer information <http://www.trafi.fi/sv/sjofart>

Indragning av studierätten

För ovanstående examina gäller följande för indragning av studierätten (Lagen om yrkesutbildning §81):

När utbildningen eller utövandet av yrket inbegriper krav som hänför sig till minderårigas säkerhet eller patient- eller klientsäkerheten eller säkerheten i trafiken kan utbildningsanordnaren dra in rätten att avlägga en examen och rätten att delta i examensutbildning (*indragning av studierätten*), om

- 1) den studerande genom att inom utbildningen upprepade gånger eller allvarligt äventyra någon annans hälsa eller säkerhet har visat sig vara uppenbart olämplig för utbildningsrelaterade praktiska uppgifter vid en läroanstalt, på en arbetsplats eller i en annan inlärningsmiljö,
- 2) det är uppenbart att den studerande i fråga om sitt hälsotillstånd eller sin funktionsförmåga inte uppfyller förutsättningarna enligt 40 § för antagning som studerande, eller
- 3) den studerande när han eller hon har ansökt om att bli antagen för att avlägga examen har undanhållit sådan information om beslut om indragning av studierätten som avses i 41 § 2 mom. och som kunde ha utgjort hinder för antagningen.

När utbildningsrelaterade praktiska uppgifter vid en läroanstalt, på en arbetsplats eller i en annan inlärningsmiljö i väsentlig grad förutsätter arbete med minderåriga, kan utbildningsanordnaren dra in studierätten om det behövs för att skydda minderåriga och om den studerande har dömts till straff för ett brott som avses i 17 kap. 18, 18 a eller 19 §, 20 kap., 21 kap. 1–3 eller 6 §, 31 kap. 2 § eller 50 kap. 1, 2, 3, 4 eller 4 a § i strafflagen ([39/1889](#)).

Innan studierätten dras in ska utbildningsanordnaren tillsammans med den studerande utreda hans eller hennes möjligheter att ansöka om att få avlägga någon annan examen eller genomgå någon annan utbildning.